

The Holy See

PRVO APOSTOLSKO PUTOVANJE PAPE IVANA PAVLA II.
U BOSNU I HERCEGOVINU (12.-13. TRAVNJA 1997.)

**GOVOR SVETOGA OCA
ČLANOVIMA PREDSEDNIŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE**

*Nacionalni muzej u Sarajevu
Nedjelja, 13. travnja 1997.*

“Cijenjena gospodo članovi Predsjedništva Bosne i Hercegovine,

1. Najljepše vam zahvaljujem na ljubaznome dočeku i na srdačnim riječima koje mi je u vaše ime uputio predsjednik Predsjedništva. Iz srca pozdravljam vas i vaše obitelji. Svoj pozdrav upućujem također i ovdje nazočnim predstavnicima vlasti i onima koji su, na razne načine, na civilnom i vojnom području, odgovorni za učvršćenje mira i građanskoga suživota u Bosni i Hercegovini. U ovim su se krajevima stoljećima susretali, a nerijetko i sukobili, Istok i Zapad. Ovdje se je već dugo vremena, isto kao i danas, provjeravala mogućnost *suživota različitih kultura*, koje su, svaka na svoj način, obogatile vrijednostima ovaj kraj. U Bosni i Hercegovini zajedno žive južnoslavenski narodi, koje ujedinjuje podrijetlo, iako ih povijest dijeli. U ovome se glavnome gradu, na primjer, k nebu dižu katolička katedrala, pravoslavna katedrala, muslimanska džamija i židovska sinagoga. Ta četiri zdanja nisu samo mjesta u kojima oni koji vjeruju u jednoga Boga ispovijedaju svoju vjeru nego su također i vidljivo upozorenje na vrstu građanskoga društva kojega ljudi ovoga područja žele izgrađivati, a to je društvo mira, čiji članovi priznaju Boga kao Gospodara i Oca sviju.

2. Napetosti, koje mogu nastati među pojedincima i etničkim skupinama kao baština prošlosti i kao posljedica blizine i različitosti, moraju u vjerskim vrijednostima naći ne samo *razloge za trijeznost i razboritost*, nego i razloge sporazumijevanja koje ima u vidu suradnju što izgrađuje.

Već sam imao prigodu ustvrditi, i to danas ovdje ponavljam, da se Sarajevo, kao grad raskrižje napetosti među različitim kulturama, vjerama i narodima, može smatrati *gradom koji je znak*

našega stoljeća. Naime, upravo je ovdje 1914. počeo Prvi svjetski rat; ovdje je snažno bjesnilo nasilje Drugoga svjetskog rata; i ovdje su, napokon, u završnici stoljeća, ovdašnji stanovnici doživjeli beskrajne godine tjeskobe i straha posred razaranja i smrti.

Bosna i Hercegovina se napokon sada, nakon tolike patnje, zalaže za izgradnju mira. Nije to lak pothvat, kako je pokazalo iskustvo tijekom minulih mjeseci od okončanja sukoba do danas. Unatoč svemu, *mir* je, uz potporu međunarodne zajednice, ipak *moгуć*, štoviše, *mir je prijeko potreban*. S povijesnih obzora gledano, Sarajevo će i čitava Bosna i Hercegovina, ako svoj ustrojstveni poredak postave na mir, na kraju ovoga stoljeća moći postati primjer suživota u različitosti za tolike narode koji proživljavaju slične teškoće u Europi i u svijetu.

3. Metoda koje se valja strogo pridržavati u rješavanju teškoća koje se pojavljuju u mučnome hodu jest dijalog prožet slušanjem drugoga i uzajamnim poštivanjem. Metoda dijaloga, koja, unatoč otporima, sve više dolazi do izražaja, od svih sudionika zahtijeva čestitost, odvažnost, strpljivost, ustrajnost. Trud će suočavanja biti obilato plaćen. Postupno će se moći izliječiti rane uzrokovane prošlim užasnim ratom i stvorit će se prostor za stvarnu nadu u budućnost dostojniju svih naroda koji zajedno žive na ovim prostorima.

Dijalog se mora razvijati u poštivanju jednakopravnosti zajamčene svakomu pojedinom građaninu preko odgovarajućih zakonskih sredstava, bez povlašćivanja ili obespravljivanja bilo koga. Potrebno je žurno se založiti da se, u poštivanju dostojanstva ljudske osobe, svima zajamči rad koji je izvor ponovnoga započinjanja redovitoga života i razvoja. Potrebno je založiti se da se prognanicima i izbjeglicama iz bilo kojega dijela Bosne i Hercegovine osigura pravo povratka u njihov dom koji su bili prisiljeni napustiti u ratnome vohoru.

Valja osigurati jednakopravnost etničko-vjerskim zajednicama. Bosna i Hercegovina je mozaik kultura, vjera, etničkih skupina, koje, ukoliko budu priznate i zaštićene u svojoj različitosti, mogu vlastitim darovima pridonijeti obogaćenju zajedničke baštine čitavoga građanskog društva.

4. Izgradnja je pravoga i trajnoga mira zadatak koji je povjeren zalaganju svih. Sigurno, sve mnogo ovisi o onima koji u rukama imaju vlast. Iako je u velikoj mjeri sudbina mira povjerena institucionalnim formulama, koje valja djelotvorno zacrtavati u iskrenome dijalogu i u poštivanju pravde, ipak ona u ne manje važnoj mjeri ovisi i o obnovljenoj solidarnosti samih ljudi. Zbog toga je potrebno gajiti unutrašnje raspoloženje ljudi kako unutar Bosne i Hercegovine, tako i u odnosima sa susjednim državama i s međunarodnom zajednicom. Ali slično se raspoloženje može stvoriti jedino na temelju praštanja. Zgrada mira, da bi nakon tolike krvi i tolike mržnje bila čvrsta, mora počivati na odvažnosti praštanja. Valja znati pitati oprostjenje i oprostiti!

Cijenjena gospodo predsjednici, iznoseći pred vas ove misli, želim ih jednako tako izručiti i ostalim vlastima svakoga stupnja i razine, kako bi se učvrstila nada u stalno jačanje s mukom postignuta mira i kako bi se ostvarila uvijek sve mirnija budućnost koja će biti na dobro svakoga stanovnika

ove drage Bosne i Hercegovine. Nada se nikada ne smije ugasiti unatoč činjenici da postoje teškoće, prepreke, otpori! Bog ne napušta mirotvorce.

Njemu, svemogućemu Gospodaru svemira, upravljam svoju molitvu išući da sve obdari svojom utjehom, da u srcima učvrsti plemenite nakane iskrena dijaloga, razborita dogovaranja i zajedničkoga zalaganja za obnovu i mir.”